

**PROGRAMI I ZHVILLIMIT PROFESIONAL
PËR MARRJEN E KATEGORIVE TË KUALIFIKIMIT TË MËSUESVE
TË LËNDËS ART PAMOR
2022**

1. HYRJE

Mësuesi është faktori më i rëndësishëm në përmirësimin e arritjeve të nxënësve. Një mësuesi, për të qenë i aftë në punën e tij, nuk i duhet të zotërojë vetëm lëndën, por edhe të dijë ta transmetojë atë sa më lehtësisht te nxënësi, nëpërmjet metodologjive bashkëkohore. Mësuesit veprojnë me ndershmëri dhe integritet, kanë njohuri të forta përmbajtësore, përdorin dijet dhe aftësitë e tyre, por në të njëjtën kohë përditësojnë njohuritë nëpërmjet vetëvlerësimeve të vazhdueshme, krijojnë marrëdhënie pozitive profesionale dhe punojnë me prindërit në interesin më të mirë të nxënësve të tyre.

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e kategorive të kualifikimit të mësuesve të lëndës së artit pamor është hartuar nga grupi i punës, i ngritur nga Agjencia e Sigurimit të Cilësisë së Arsimit Parauniversitar (ASCAP), për t'u ardhur në ndihmë të gjithë mësuesve të lëndës së artit pamor në përgatitjen për testimin kombëtar, për marrjen e kategorive të kualifikimit, si dhe të gjitha Drejtorive Rajonale të Arsimit Parauniversitar dhe Zyrave Vendore të Arsimit Parauniversitar, për të organizuar zhvillimin profesional për të gjithë mësuesit që do të hyjnë në këtë proces.

Programi është hartuar në përgjigje të kërkesave që MAS ka vendosur për mësuesit që kualifikohen. Programi është hartuar duke mbajtur parasysh se fushat kryesore në të cilat testohen njohuritë dhe aftësitë e mësuesve janë:

- dokumentet zyrtare¹ të cilat kanë të bëjnë me procesin e të nxënësve;
- programet lëndore të artit pamor;
- aspekte të pedagogjisë, metodologjisë në mësimdhënie-nxënie në përgjithësi dhe përdorimit të TIK në procesin e të nxënësve në përgjithësi dhe të artit pamor në veçanti;
- aspekte të etikës dhe të komunikimit;
- aspekte të drejtshkrimit të gjuhës shqipe;
- përmbajtja shkencore e lëndës sipas programit lëndor të artit pamor.

¹ Dokumentet ligjore, urdhëresat dhe udhëzimet e MAS- it që zbatohen në shkollë duke u përqendruar në ato të viteve të fundit.

2. QËLLIMI I PROGRAMIT

Qëllimi i hartimit të programit të zhvillimit profesional të mësuesve për efekt kualifikimi është:

- të ofrojë një program orientues për t'u ardhur në ndihmë të gjithë mësuesve të lëndës së artit pamor në arsimin parauniversitar, për të realizuar veprimtaritë kualifikuese dhe trajnuese, si dhe DRAP-eve, ZVAP-ve, për të organizuar zhvillimin profesional të mësuesve. Në këtë aspekt, programi mund të plotësohet nga DRAP-et, ZVAP-të, përkatëse, sipas kushteve dhe mundësive konkrete;
- të ofrojë një program të detyruar për mësuesit që këtë vit do të marrin kategoritë e kualifikimit, në mënyrë që ata të realizojnë një përgatitje, për të përballuar me sukses kërkesat që ka testimi kombëtar.

Nëpërmjet programit të kualifikimit, mësuesi përgatitet për testim. Ai:

- njih dhe zbaton legjislacionin arsimor e në mënyrë të veçantë të risive më të fundit të reformës arsimore;
- zotëron kompetencat, bazuar në standardet profesionale të mësuesit, për të ndikuar drejtpërdrejt në efektivitetin e procesit mësimor, për një mësimdhënie të suksesshme;
- demonstroi aftësitë në fushën pedagogjike për përzgjedhjen e modeleve për organizimin e klasës, për shtjellimin e koncepteve, për nxitjen e diskutimeve, për përdorimin e teknikave të vlerësimit të nxënësve etj.;
- tregon përgjegjshmëri në njohjen e koncepteve bazë dhe ligjësive shkencore të lëndës, si dhe të zbatimit të tyre në praktikë, në përputhje me specifikat e moshës së nxënësve dhe të klasës ku japin mësim;
- njih konceptin e gjithëpërfshirjes dhe demonstroi përfshirjen e nxënësve në procesin mësimor dhe në aktivitetet e shkollës;
- demonstroi zbatimin e rregullave të etikës dhe komunikimit në punën e tij në shkollë;
- zotëron zbatimin e rregullave drejtshkrimore të gjuhës shqipe gjatë procesit të mësimdhënie –nxënies;
- përdor aftësitë e TIK-ut, si një nga risitë më të fundit në mësimdhënien bashkëkohore.

3. PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

Programi është strukturuar sipas fushave kryesore të zhvillimit profesional, të përmendura më sipër. Për të qenë lehtësisht i përdorshëm, programi është paraqitur sipas një formati të caktuar. Për secilën fushë, përcaktohen:

- kompetencat profesionale, si dhe rezultatet e pritshme për realizimin e këtyre kompetencave;
- literatura përkatëse rekomanduese në funksion të përvetësimit të kompetencave të fushës/lëndës.

Përshkallëzimi i njohurive dhe aftësive profesionale, të cilat lidhen me kompetencat e secilës fushës/lëndës të testimit, do ta ndihmojë mësuesin që të identifikojë çështjet në të cilat duhet të përqendrohet.

FUSHA: DOKUMENTACIONI ZYRTAR SHKOLLOR	
Kompetenca “Zbatimi me përgjegjshmëri i kërkesave të legjislacionit dhe dokumentacionit shkollor”	Literatura e rekomanduar
Rezultatet e pritshme <i>Mësuesi i artit pamor:</i> <ul style="list-style-type: none">• zotëron Ligjin për sistemin arsimor parauniversitar dhe Rregulloren për funksionimin e Institucioneve Arsimore Parauniversitare në Republikën e Shqipërisë;• zbaton legjislacionin, udhëzimet dhe rregulloret për hartimin dhe zbatimin e kurrikulës shkollore;• zbaton legjislacionin, udhëzimet dhe rregulloret për personelin e shkollës;• demonstroi zbatimin konkret të udhëzimeve të MAS;• zbaton etikën profesionale të mësuesit;• respekton të drejtat dhe liritë e nxënësit;• respekton detyrat, të drejtat dhe liritë e	<ul style="list-style-type: none">• Ligji nr. 69/2012 “Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar.• Rregullore e funksionimit të institucioneve arsimore parauniversitare në Republikën e Shqipërisë, miratuar me Urdhër nr.31, datë 28.01.2020• Udhëzimi nr.17 “Për fillimin e vitit shkollor 2021-2022 në sistemin arsimor parauniversitar”, MAS (16.08 2021).• Udhëzimi nr. 30, datë 12.09.2018 “për numrin e nxënësve për klasë dhe normat e punës mësimore në institucionet e arsimit parauniversitar” i ndryshuar me Udhëzimin nr.14, date 28.7.2021.• Udhëzimi nr. 16, datë 28.07.2021 “Për organizimin dhe funksionimin e sistemit

<p>mësuesit;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zbaton rregulloret dhe udhëzimet për zhvillimin profesional të mësuesit. 	<p>të zhvillimit të vazhdueshëm profesional të punonjësve arsimorë”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udhëzimi nr. 4, datë 26.02.2021. “Për kriteret dhe procedurat e kualifikimit të mësuesve”. • Udhëzimi nr. 34, datë 11.09.2015 “Për vlerësimin e nxënësve për kurrikulën me kompetenca, në arsimin bazë”. • Udhëzimi nr. 14, datë 28.07.2016 “Për vlerësimin e nxënësve në arsimin e mesëm të lartë”. • Urdhri Nr.6, datë 10.01.2018 për zbatimin e nismës “Tri lëndë në gjashtë orë”. • Urdhër nr.46 datë 24.07.2020 “Për standardet profesionale të formimit të përgjithshëm dhe të formimit lëndor të mësuesve në sistemin arsimor parauniversitar”.
---	--

FUSHA: PROGRAME LËNDORE TË ARTIT PAMOR

Kompetenca “Zbatimi në mënyrë efektive i programeve të artit pamor në shkollë”	Literatura e rekomanduar
<p>Rezultatet e pritshme <i>Mësuesi i artit pamor:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • zbaton programin duke respektuar të gjitha kërkesat dhe rubrikat e tij; • përshtat programin lëndor në përputhje me veçoritë e mjedisit në të cilin jep mësim; • përdor me efikasitet, në dobi të prirjeve bashkëkohore, fleksibilitetin dhe zbatimin e programit; 	<ul style="list-style-type: none"> • Korniza Kurrikulare, 2014. • Kurrikula bërthamë AMU, klasat 6-9, 2014 • Programet me kurrikulën e bazuar në kompetenca, klasat 6-9.

- gjen ose harton materiale plotësuese kurrikulare që ndihmojnë në përvetësimin e koncepteve dhe aftësive të parashikuara në program;
- gjen ose harton materiale plotësuese kurrikulare që pasurojnë formimin e nxënësve dhe nxisin mendimin e pavarur dhe kritik të tyre;
- harton rezultate të nxëni për tema mësimore ose grup temash, tematikash në përputhje me rezultatet e të nxënit të programit;
- kategorizon rezultatet e të nxënit të programit sipas niveleve të arritjes së të nxënit;
- harton rezultate të nxëni specifike që u përgjigjen niveleve të ndryshme të nxënësve;
- tregon koherencën vertikale të kurrikulës (vazhdimësia dhe përshtatshmëria e programeve të muzikës);
- shpjegon lidhjen program mësimor - tekst nxënësi;
- përzgjedh mjetet mësimore të nevojshme për të realizuar përmbushjen e programit;
- siguron informacion që demonstroi lidhjen e *artit pamor* me shkencat e tjera dhe me jetën reale.

**FUSHA: ASPEKTE TË PEDAGOGJISË, METODOLOGJISË DHE PËRDORIMIT
TË TIK-UT NË MËSIMDHËNIE-NXËNIE**

<p align="center">Kompetenca I</p> <p align="center">“Zotërimi i njohurive pedagogjike specifike të nevojshme dhe të mjaftueshme për mësimdhënien e artit pamor”</p>	<p align="center">Literatura e rekomanduar</p>
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i artit pamor:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • demonstroi përkushtim, motivim dhe përgjegjësi gjatë punës së tij; • përshtat punën e tij me zhvillimin <i>fizik, social, emocional dhe konjitiv</i> të nxënësve; • demonstroi respekt, besim dhe objektivitet me nxënësit; • identifikoi nxënësit me nevoja të veçanta (nxënësit me vështirësi në të nxënë dhe nxënësit e talentuar); • planifikoi punën afatshkurtër dhe afatgjatë me nxënësit me nevoja të veçanta; • demonstroi qëndrim pozitiv ndaj arteve dhe lëndës së <i>artit pamor</i>; • edukoi të nxënësit dëshirën dhe kuriozitetin ndaj lëndës së <i>artit pamor</i>; • motivoi nxënësit, duke e konsideruar motivimin një çelës të progresit të tyre; • krijoi klimë të përshtatshme, motivuese dhe të kënaqshme për nxënësit; • punoi me prindërit për përmirësimin e progresit të nxënësit. 	<ul style="list-style-type: none"> • Korniza e vlerësimit të nxënësit, MAS, 23.07.2015. • Udhëzuesi i zhvillimit të kurrikulës në arsimin e mesëm të ulët dhe të lartë, 2017. • Vlerësimi i nxënësit në arsimin e mesëm të ulët dhe në arsimin e mesëm të lartë (<i>Material shpjegues në ndihmë të shkollave</i>), nëntor 2018. • Udhëzuesi për zhvillimin e lëndës së artit pamor në arsimin e mesëm të ulët dhe të lartë, dhjetor 2018. • Literaturë që ka në fokus aspekte pedagogjike të punës së mësuesit me nxënësit e tij.
<p align="center">Kompetenca II</p> <p align="center">“Përdorimi i metodave dhe strategjive efektive në mësimdhënien e artit pamor”</p>	<p align="center">Literatura e rekomanduar</p>

<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i artit pamor:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • për zgjedh metodat dhe teknikat e përshtatshme për arritjen e një objekti të caktuar; • përdor metoda e teknika që nxisin mendimin e pavarur e krijues të nxënësve; • planifikon një orë mësimore duke u bazuar në mësimdhënien me në qendër nxënësin; • përdor metoda e teknika që nxisin zhvillimin e të menduarit kritik të nxënësve; • përdor metoda e teknika që sigurojnë barazinë dhe gjithëpërfshirjen; • përdor proceset muzikore në mësimdhënien – nxënien e artit pamor; • demonstroi teknika të ndryshme për vlerësimin e nxënësit; • shpjegon parimet e hartimit të një testi/detyrë përmbledhëse. 	<ul style="list-style-type: none"> • Udhëzuesi i zhvillimit të kurrikulës në arsimin e mesëm të ulët, 2017. • Udhëzuesi i zhvillimit të kurrikulës në arsimin e mesëm të lartë, 2017. • Nivelet e arritjes (arsimi bazë dhe arsimit i mesëm), ASCAP 2016. • Vlerësimi i nxënësit në arsimin e mesëm të ulët dhe në arsimin e mesëm të lartë (<i>Material shpjegues në ndihmë të shkollave</i>), shtator 2019. • Udhëzuesi për zhvillimin e lëndës së artit pamor në arsimin e mesëm të ulët, dhjetor 2018. • Udhëzuesi për zhvillimin e lëndës së artit pamor në arsimin e mesëm të ulët/lartë, dhjetor 2018. • Modele detyrash përmbledhëse për arsimin parauniversitar (DP të hartuara nga mësuesit), lënda: art pamor.
<p>Kompetenca III</p> <p>“Përdorimi i teknologjinë së informacionit dhe komunikimit për të rritur cilësinë e mësimdhënies dhe nxënies në artin pamor”</p>	<p>Literatura e rekomanduar</p>
<p><i>Mësuesi i artit pamor:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • prezanton imazhe të ndryshme duke përdorur teknologji të përshtatshme si: Power Point, word; • nxit nxënësit të bëjnë prezantime në artin pamor duke përdorur programe kompjuterike të njohura për ta; • gjen dhe përdor materiale nga website për 	<ul style="list-style-type: none"> • Tekstet e arti pamor. • Literaturë që ka në fokus përdorimin e programeve kompjuterike. • Urdhër për miratimin e “Standardeve profesionale të mësuesit për përdorimin e Teknologjisë së Informacionit dhe Komunikimit”, nr. 84 datë 06.05.2021. • Material ndihmës për mësuesit lidhur

<p>të pasuruar dhe perfeksionuar mësimdhënie-nxënien;</p> <ul style="list-style-type: none"> • përfshin nxënësit në projekte kurrikulare të lëndës së artit pamor apo në projekte kurrikulare të integruara të cilat ndërthuren me kërkime, gjetje dhe përdorime materiale nga website. 	<p>me përdorimin e platformave online në procesin mësimor, ASCAP 2021.</p>
--	--

FUSHA: ASPEKTE TË ETIKËS DHE KOMUNIKIMIT	
Zbatimi i rregullave të etikës dhe komunikimit si elemente të domosdoshme në të gjithë punën e mësuesit	Literatura
<p>Rezultatet e pritshme <i>Mësuesi i artit pamor:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • njih rregullat e etikës dhe sjelljes që duhen respektuar në marrëdhënie me drejtuesit e institucionit arsimor, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin; • sillet në përputhje me rregullat e etikës dhe të sjelljes në marrëdhënie me drejtuesit, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin gjatë punës së tij brenda dhe jashtë institucionit arsimor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kodi i Etikës së mësuesve në arsimin parauniversitar • Urdhër nr.46 datë 24.07.2020 “Për standardet profesionale të formimit të përgjithshëm dhe të formimit lëndor të mësuesve në sistemin arsimor parauniversitar”

FUSHA: ASPEKTE TË DREJTSHKRIMIT TË GJUHËS SHQIPE	
“Zbatimi i rregullave të drejtshkrimit të gjuhës shqipe”	Literatura
<p>Rezultatet e pritshme <i>Mësuesi i artit pamor:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • njih rregullat e drejtshkrimit të standardit të gjuhës shqipe; • demonstroi zbatimin e rregullave të drejtshkrimit gjatë veprimtarive në institucionin arsimor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Drejtshkrimi i gjuhës shqipe.

FUSHA: PËRMBAJTJA SHKENCORE E LËNDËS

Kompetenca “Respektimi i rigorozitetit shkencor në mësimdhënien e lëndës së artit pamor”	Literatura e rekomanduar
Rezultatet e pritshme <i>Mësuesi i artit pamor:</i> <ul style="list-style-type: none">• dallon konceptet dhe shprehjet kryesore me të cilat operon lënda e artit pamor në klasat 1-9, 10-12;• përshkruan mënyrën e formimit të koncepteve pamore në klasat 1-9 , 10-12;• përshkruan zhvillimin vertikal, nga njëri vit në tjetrin, të koncepteve dhe shprehjeve;• dallon ndërvarësinë e koncepteve artistike pamore nga njëri - tjetri dhe lidhjen me konceptet e lëndëve të tjera;• mbledh informacion të saktë e bindës për nxënësit e tij rreth vlerave përdoruese të artit pamor në lëndët e tjera dhe në jetën e përditshme.	<ul style="list-style-type: none">• Programe dhe tekste të lëndës së artit pamor për mësuesin dhe nxënësin, si dhe materiale të tjera burimore që mbulojnë përmbajtjen e lëndës për klasat VI-IX dhe X-XII për arsimin e mesëm të ulët dhe të lartë.